

VIONA-OPROEP VOOR EEN ONDERZOEKS- EN ONTWIKKELINGSOPDRACHT
14/05/2018

Evaluatie Vlaams doelgroepenbeleid

1. Kenmerken van het onderzoek

VIONA-luik : Evaluatie

Onderzoeksdoeleinde: Beschrijvend en verklarend

Gewenste methodologie: Kwantitatief

Soort opdracht: O&O-opdracht

2. Probleemstelling

Beleidscontext

Het nieuwe Vlaamse doelgroepenbeleid is van start gegaan op 1 juli 2016, en de lopende doelgroepverminderingen uit het oude federale beleid zijn sinds 1 januari 2018 grotendeels uitgedoofd.

Vlaams minister van Werk Philippe Muyters heeft in het Vlaams Parlement steeds gesteld dat het Vlaams doelgroepenbeleid dient te worden geëvalueerd op de doelstellingen die werden gefomuleerd in de memorie van toelichting bij het decreet: "Het Vlaamse doelgroepenbeleid heeft tot doel het aanwerven en het aan het werk houden van bepaalde doelgroepen van werknemers met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt".

Nota VR 25 maart 2016 bij het BVR doelgroepenbeleid

"Overeenkomstig de principes die bij het uittekenen van het Vlaamse doelgroepenbeleid werden gehanteerd, zullen de maatregelen regelmatig opgevolgd worden en geëvalueerd worden op efficiëntie en effectiviteit. Op deze manier kom ik tegemoet aan de opmerkingen van de Inspectie van Financiën. De doelstelling van het verhogen van de globale werkzaamheidsgraad in Vlaanderen tegen 2020, meer specifiek de werkzaamheidsgraden van de doelgroepen zal hierbij een toetssteen zijn. Specifiek was er de vraag van de sociale partners rond de monitoring van de duurzaamheid van de tewerkstelling van oudere werknemers met een doelgroepvermindering en de eventuele verdringing van laaggeschoolde jongeren door middengeschoolde jongeren.

Op korte termijn zal het Vlaamse doelgroepenbeleid gemonitord worden via verschillende invalshoeken: het gebruik van de maatregel, de evoluties in de uitstroom van werkzoekenden en de jobcreatie. Een verdergaande evaluatie van de effectiviteit van de maatregel en inzichten over de duurzaamheid van tewerkstelling zal ten vroegste in 2018 kunnen gebeuren op basis van deze monitoring en de gekoppelde data via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. Na 2018 zal het doelgroepenbeleid jaarlijks geëvalueerd worden.”

Korte stand van zaken in verband met de aanwezige kennis

Het jaarrapport ‘Doelgroepenbeleid 2018’ geeft inzicht in de werkzaamheidsgraden van de doelgroepen, hun kansen op werk, en het gebruik van de doelgroepverminderingen en de VOP. Daarnaast komt de duurzaamheid van de tewerkstelling met doelgroepverminderingen aan bod.

Hoe vult het voorgestelde onderzoek de bestaande kennis aan?

De laatste evaluatie van het doelgroepenbeleid dateert van de periode 2001-2002, toen de maatregel nog federaal was en de beleidscontext sterk verschilde (pre-Generatiepact, premie 50+, pensioenhervormingen,...).

3. Onderzoeksvragen

Evaluatiecriteria

Kostenefficiëntie

Procesefficiëntie

Effectiviteit X

Relevantie

Coherentie

Consistentie

Duurzaamheid X

Om het Vlaams Doelgroepenbeleid doorlopend te monitoren en evalueren zoals bepaald in het Besluit van de Vlaamse Regering, wordt met twee sporen gewerkt. Enerzijds via een jaarrapport met kerncijfers en verdiepende analyses, en anderzijds via evaluaties. De jaarrapporten zullen steeds gebaseerd zijn op data die het Departement WSE doorlopend ontvangt vanuit de RSZ, de operator van de doelgroepverminderingen, en eigen data. Voor de evaluaties dienen bijkomende data te worden opgevraagd en/of ontwikkeld. Bijvoorbeeld: de bestaande data, eigen data of verkregen van de RSZ, omvat enkel de begunstigden van het doelgroepenbeleid, en bevat dus weinig of geen data over andere werkenden (als eventuele controlegroep).

We vragen de onderzoekers om een model op te bouwen voor het aanvragen en analyseren van relevante data om het doelgroepenbeleid mee te evalueren. Dit model wordt op het einde van de opdracht overgedragen aan het Departement WSE, zodat het hiermee in de volgende jaren zelfstandig verder kan werken. Dit model dient zowel de RSZ-doelgroepverminderingen als de VOP te omvatten.

Dit evaluatiemodel dient minimaal een antwoord te bieden op volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de (netto) impact van de doelgroepmaatregelen op de tewerkstelling van deze doelgroepen? Wat is de rol van de doelgroepmaatregelen in de aanwerving van de begunstigden?
- In welke mate ondersteunt het nieuwe doelgroepenbeleid aanwervingen van mensen die ook zonder loonkostvermindering aan het werk zouden zijn gegaan? (deadweight)

- In welke mate leidt het nieuwe doelgroepenbeleid tot verschuivingen in de Vlaamse aanwervingsdynamiek? Zijn er groepen die hun tewerkstellingskansen zien toenemen, zijn er groepen die hun kansen op werk zien dalen?
- Hebben de doelgroepmaatregelen een effect op het brutoloon van de begunstigden? Kan ook de impact op totale loonkost van de begunstigde ondernemingen berekend worden?

Daarnaast vragen we in een tweede luik van deze opdracht een reflectie over de gemaakte keuzes in het Vlaams doelgroepenbeleid op basis van een literatuurstudie. Wat leert een vergelijking met (evaluaties van) buitenlandse voorbeelden ons over het Vlaams beleid? Zijn loonkostverminderingen de beste techniek om de tewerkstelling van de gekozen doelgroepen te ondersteunen?

4. Timing

Projectvoorstellen moeten uiterlijk op maandag 11 juni 2018 om 13u worden ingediend.

De Stuurgroep VIONA zal eind juni een advies formuleren over het te gunnen project aan de Vlaamse Minister bevoegd voor Werk.

De projectindieners zullen in de loop van de maand juli worden geïnformeerd over de beslissing van de minister.

Het project dient uiterlijk in september 2018 op te starten. Het ontwerp van eindrapport dient eind november 2019 te worden opgeleverd. Uiterlijk eind december 2019 dient het definitieve eindrapport dwingend aan de opdrachtgever te worden opgeleverd.

5. Kandidaatstelling

Projectvoorstellen bevatten een inhoudelijk en een financieel onderdeel en beantwoorden aan de richtlijnen die u in bijlagen bij de oproep vindt. In die bijlagen vindt u tevens informatie over de selectiecriteria en -procedure en over de financiële en administratieve opvolging van het project.

6. Informatie

Informatie over deze opdracht kan u krijgen bij de heer Raf Boey, Departement Werk en Sociale Economie (02/553 09 54, raf.boey@wse.vlaanderen.be).

De indieners van projectvoorstellen zullen **desgevallend** uitgenodigd én gehoord worden tijdens een hoorzitting die op **maandag 25 juni 2018 in de namiddag (vanaf 14u)** in het Ellipsgebouw zal plaatsvinden, en dit enkel in het geval van fundamentele onduidelijkheden, betwistingen, ex aequo 's en/of minieme verschillen tussen de (beste) offertes.

U wordt hiervan uiterlijk op vrijdag 22 juni op de hoogte gebracht indien uw aanwezigheid gewenst is.

Bijlage 1 bij VIONA-projectoproepen voor O&O-opdrachten Situering en gunningsprocedure

1. Het VIONA-arbeidsmarktonderzoeksprogramma

Het initieel opzet en doel van VIONA (Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarkt-rapportering) werd destijds binnen het VESOC en in het kader van de Vlaamse werkgelegenheidsconferentie in het protocol van 17 maart 1993 als volgt vastgelegd:

- Het verwerven van wetenschappelijke betrouwbare kennis over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt opdat men verantwoorde beleidskeuzes kan maken (vaststellen, registreren en onderzoeken van de ontwikkelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt teneinde het arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen de nodige wetenschappelijke ondersteuning aan te bieden).
- Een impuls geven aan wetenschappelijk onderzoek (komen tot een geïntegreerde en gecoördineerde aanpak van het beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek op het domein van de arbeidsmarkt).

Naar aanleiding van een nieuwe oproep voor het Steunpunt Werk in 2015, de nieuwe bevoegdheden na de Zesde Staatshervorming en de toegenomen stroomlijning inzake beleidsevaluatie, werd het model voor strategisch arbeidsmarktonderzoek in Vlaanderen ("Vlaams Programma Strategisch Arbeidsmarktonderzoek") midden 2016 hertekend om maximale complementariteit met het Steunpunt Werk te bereiken. Onder de adviserende bevoegdheid van de Stuurgroep VIONA werden de volgende aanpassingen uitgevoerd:

- VIONA-onderzoeken worden voortaan ingedeeld in twee categorieën: beleidsevaluerend onderzoek en beleidsuitdagend onderzoek. Deze indeling heeft een dubbele doelstelling: het versterken en stroomlijnen van de evidence basis van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid en het behouden van de capaciteit van het huidige VIONA-programma om beleidsvernieuwing te stimuleren.
- Elk voorstel voor een onderzoeksthema wordt voortaan onderworpen aan een screening door de Dienst Studie en Beleidscoördinatie van het departement WSE om de realiseerbaarheid en het wetenschappelijke gehalte van de maatregel te toetsen.
- Er worden wetenschappelijke criteria geïntegreerd in de beoordeling van de onderzoeksvorstellen.

Op het programma Werkgelegenheid is in 2018 in het kader van het VIONA-arbeidsmarkt-onderzoeksprogramma 373.000 € beschikbaar voor studie- en O&O-opdrachten. Die opdrachten zijn complementair aan de opdrachten die het Steunpunt Werk opneemt.

De projectoproepen in het kader van het VIONA-arbeidsmarktonderzoeksprogramma worden beheerd door het departement Werk en Sociale Economie. De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, de heer Philippe Muyters, keurt -rekening houdend met het advies van de Stuurgroep VIONA- de VIONA-oproepen en -projecten goed.

2. Modaliteiten en gunningsprocedure

2.1 De deelnemers

VIONA-oproepen staan open voor onderzoekers en onderzoeksgroepen uit de universiteiten en hogescholen én voor andere (onderzoeks)instellingen.

2.2 De projectvoorstellen

Een projectvoorstel dient deze elementen te bevatten:

- 1) titel van het project
- 2) vermelding van de promotor(en): naam, instelling, onderzoekseenheid, contactadres, telefoonnummer en e-mailadres
Indien de opdrachtnemer een beroep wenst te doen op één of meerdere experts extern aan de onderzoeksploeg, moet een indicatie worden gegeven van de aard van de experts (indien mogelijk met de namen), hun expertise (juridisch, fiscaal, economisch, ...) en dient geduid te worden hoe die expertise in het onderzoek kadert.
- 3) **een uitgebreide omschrijving van het projectvoorstel dat minstens volgende elementen bevat**
  - **Situering van het thema**
  - **Conceptueel, theoretisch of beleidsmatig analysekader**
  - **Toelichting over hoe de wetenschappelijke kwaliteitscriteria bewaakt zullen worden. Onder “wetenschappelijke kwaliteitscriteria” worden hier betrouwbaarheid, interne validiteit (indien van toepassing), externe validiteit (indien van toepassing) en constructvaliditeit verstaan.**
  - **Methodologie**
- 4) een gedetailleerd tijdschema
- 5) een financieel plan per kalenderjaar en een verduidelijking van de additionele financiering (facultatief)
**Voor deze onderzoeksopdracht wordt als richtprijs een bedrag van 120.000 euro (inclusief overhead/exclusief BTW) vooropgesteld.
Projectvoorstellen dienen steeds de totale kostprijs inclusief én exclusief BTW (indien deze van toepassing is) aan te geven.**
- 6) een beschrijving van de wijze waarop de resultaten zullen worden gevaloriseerd en bekend gemaakt; in de begroting moet expliciet een bedrag voor de valorisatie worden voorzien
- 7) een beknopt curriculum vitae van de onderzoeksverantwoordelijken (max. 3 blz. per persoon), met vermelding van de relevante lopende onderzoeksprojecten (met naam van de financierende organisatie en einddatum van het onderzoeksproject) en de vijf belangrijkste publicaties.
- 8) Een bondige omschrijving van het project.

Maximale lengte: de uitgebreide omschrijving van het projectvoorstel (zie 3), het tijdschema (zie 4) én de begroting (zie 5) mogen maximaal 12 pagina's in beslag nemen. De bondige omschrijving van het project mag maximaal 2 bladzijden omvatten.

2.3 Evaluatie en selectie van de projectvoorstellen

De ingediende voorstellen zullen worden beoordeeld op hun algemene en wetenschappelijke relevantie. De evaluatie en selectie verlopen als volgt:

De beoordeling van de **algemene relevantie** gebeurt door de Stuurgroep VIONA, die uit de volgende stemgerechtigde leden bestaat: de Vlaamse regering (afgevaardigden van de Vlaamse Minister bevoegd voor Werk en de Vlaamse Minister bevoegd voor Sociale Economie), de sociale partners (ABVV, ACV, ACLVB, VOKA, UNIZO en BB) en het Vlaamse Departement Werk en Sociale Economie.

Elk stuurgroeplid kan (per onderzoeksvoorstel) een advies uitbrengen op een schaal van 1 tot 5 op basis van een aantal vooraf geformuleerde algemene deelcriteria, waaraan verschillende gewichten werden toegekend, zoals in onderstaande tabel weergegeven. De algemene quotering is een aggregatie van die gewichten (op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 5 (uitstekend)), en er wordt gevraagd om een algemene toelichting van de beoordeling te voorzien.

Het betreft hier dus max. 10 beoordelingen waarvan een gemiddelde genomen wordt per criterium. De beoordeling op algemene criteria door de stuurgroepleden telt mee voor 90 punten.

Algemene criteria	90
Aansluiting bij onderzoeksvragen	20
Duidelijkheid van de praktische aanpak	20
Realiseerbaarheid van de praktische aanpak	20
Productie van nieuwe informatie	20
Aanwezige kennis over het beleidsthema	5
Valorisatie	5

De beoordeling van de **wetenschappelijke criteria** wordt opgenomen door een panel van wetenschappelijke beoordelaars in de studiediensten van het departement WSE, van de VR en evt. van de VDAB. Zij beoordelen het onderzoeksvoorstel op een schaal van 1 (zeer slecht) tot 5 (uitstekend) op basis van onder meer de hierna volgende deelcriteria en geven een globaal oordeel waarvan een gemiddelde wordt genomen.

De beoordeling op wetenschappelijke criteria door de wetenschappelijke beoordelaars telt mee voor 10 punten.

Wetenschappelijke criteria	10
Betrouwbaarheid van de te gebruiken gegevens	
Conclusie validiteit	
Interne validiteit	
Constructvaliditeit	
Externe validiteit	
....	

Het **best gekwalificeerde projectvoorstel met een minimale score van 60/100 punten** zal dan voor gunning aan de minister worden geadviseerd, met dien verstande dat in het geval van fundamentele onduidelijkheden, betwistingen, ex aequo 's in de punten of nauw aanleunende resultaten de mogelijkheid wordt ingebouwd om mondelinge of schriftelijke vragen te stellen aan de indieners van de (beste) offertes (zie ook punt 7).

Indien de minister akkoord gaat met het advies, wordt het projectvoorstel gegund volgens de regels van de overheidsopdrachten.

2.4 Kandidaatstelling

De projectvoorstellen dienen het departement Werk en Sociale Economie **elektronisch via mail (Word)** (willem.deklerck@wse.vlaanderen.be + johan.troch@wse.vlaanderen.be) uiterlijk te bereiken op het tijdstip vermeld in de oproep.

Bijlage 2 bij VIONA-projectoproepen voor O&O-opdrachten Financieel plan en rapportering

In deze bijlage worden de richtlijnen voor de budgetplanning van projectvoorstellen en de inhoudelijke en financiële rapportering door de promotoren toegelicht.

1. Kwalificatie van de opdracht

Binnen het VIONA-onderzoeksprogramma maken we een onderscheid tussen twee soorten dienstenopdrachten, nl. studieopdrachten en O&O-opdrachten. **Deze oproep betreft een O&O-opdracht.**

Bij O&O-opdrachten in antwoord op arbeidsmarktvragestukken verwachten we van de opdrachtnemer een analyse van een algemeen geformuleerd probleem of domein binnen een lange of middellange termijn met het oog op het verhogen van innovatieve kennis in dat onderzoeks- en beleidsveld.

Voor deze onderzoeksoopdracht wordt als richtprijs een bedrag van maximaal 120.000 euro (inclusief overhead/exclusief BTW) vooropgesteld.

2. Financiële planning en rapportering

In het financieel plan en de financiële rapportering van VIONA-projecten maken we een onderscheid tussen drie soorten kosten.

- **Loonkosten wetenschappelijk personeel:** raming in het financieel plan op basis van geschatte onderzoekersmaanden en bij afrekening op basis van *bewijsstukken* van de personeelskosten voor wetenschappelijk personeel dat daadwerkelijk werd ingezet op het project.
- **Persoonsgebonden werkingskosten:** werkingsmiddelen, administratieve ondersteuning en universitaire overhead. De persoonsgebonden werkingskosten worden *forfaitair* begroot en afgerekend *op maximaal 33%* van respectievelijk de begrote en de reële personeelskosten wetenschappelijk personeel en omvat de overhead van maximum 10% die de universiteiten gewoonlijk aanrekenen.
- **Projectspecifieke werkingskosten:** exceptionele en projectspecifieke werkingsmiddelen (bv. kosten voor een grootschalige survey (postenquête, webbevraging, ...), kosten buitenlandse studiereis,...). Het betreft uitzonderlijke kosten waarvoor een specifiek budget moet worden uitgewerkt. Die kosten zijn inherent aan de opdracht en zijn altijd te bewijzen. Ze worden in detail begroot in het voorstel en afgerekend op basis van bijhorende *bewijsstukken*.

Bij de afrekening wordt de mogelijkheid voorzien van een transfer van de persoonsgebonden werkingskosten naar de loonkosten wetenschappelijke personeel ten bedrage van maximum 10 % van de oorspronkelijk voorziene werkingsmiddelen en dit op voorwaarde dat het globaal aanvaarde projectbudget behouden blijft.

Bv.: voor een VIONA-project met een aanvaarde projectbegroting van 99.750 euro bestaande uit 75.000 euro aan personeelskosten en 24.750 euro (33% van 75.000 euro) aan werkingskosten, mag maximaal 2.475 euro worden getransfereerd van de werkingsmiddelen naar de personeelskosten. Op die manier kunnen hogere personeelskosten dan begroot worden opgevangen, bijvoorbeeld na aanwerving van een meer gekwalificeerde en ervaren onderzoeker dan aanvankelijk verhoopt.

De opdrachtnemer zal aan de opdrachtgever **na afloop van het project (dit is de einddatum in het contract) een financiële eindrapportering** (schuldvordering met kopie van de gevraagde bewijsstukken) bezorgen.

Tussentijdse uitbetaling is enkel mogelijk voor projecten die meer dan 12 maanden doorlooptijd in beslag nemen en gebeurt op basis van een tussentijdse financiële en inhoudelijke rapportering. De **tussentijdse financiële rapportering** (schuldvordering met kopie van de gevraagde bewijsstukken) moet **na afloop van de eerste fase** aan de opdrachtgever worden bezorgd.

Indien het onderzoek door **meerdere instanties** wordt uitgevoerd, treedt **één instantie op als opdrachtnemer**. De opdrachtnemer moet alle facturen en interne verrekeningen bundelen en bij de opdrachtgever indienen.

Voor de loonkosten wetenschappelijk personeel moeten bij de betalingsaanvraag de namen worden vermeld en worden gestaafd d.m.v. loonfiches (indien intern personeel) of facturen én betalingsbewijzen (indien extern personeel).

Uitsluitend kosten gemaakt binnen de uitvoeringsperiode, die is bepaald in de overeenkomst, worden aanvaard.

3. Inhoudelijke rapportering

De opdrachtnemer zal aan de opdrachtgever **na afloop van het project (dit is de einddatum in het contract) een inhoudelijke eindrapportering** bezorgen, samen met een **Nederlandse én Engelstalige samenvatting**.

De inhoudelijke rapportering dient minimaal volgende elementen te bevatten:

- a) Inleiding en situering.
- b) Analyse kader. Ingeval het om een evaluatieonderzoek gaat, dienen de relevante evaluatiecriteria hierin toegelicht te worden.
- c) Uitgebreide beschrijving van de gebruikte methodologie.
- d) Uitgebreide beschrijving van de resultaten van het onderzoek.
- e) Conclusies.
- f) Beleidsaanbevelingen.

Het concept van eindrapport dient eind november 2019 te worden opgeleverd en zal worden besproken op en goedgekeurd door de werkgroep die belast is met de opvolging van het VIONA-project. Uiterlijk eind december 2019 dient het definitieve eindrapport dwingend aan de opdrachtgever te worden opgeleverd.

De Nederlandse samenvatting (met opzet, bevindingen, aanbevelingen en valorisatie) telt minimaal 2 en maximaal 5 bladzijden. De Engelstalige samenvatting telt een 2-tal bladzijden. Van het eindrapport en van de samenvatting wordt ook een elektronische versie geleverd met het oog op de mogelijke verspreiding via de VIONA-website. Van dit inhoudelijke eindrapport worden dertig gedrukte exemplaren aan het Departement WSE bezorgd.

De opdrachtnemer verbindt er zich toe, tegelijker-tijd met de indiening van het eindrapport, de voorgeschreven samenvattingen van het onderzoeks-project te bezorgen.

In het geval van tussentijdse uitbetaling moet een **tussentijdse inhoudelijke rapportering** samen met een financieel rapport **na afloop van de eerste fase van het project** aan de opdrachtgever worden bezorgd. In die tussentijdse inhoudelijke rapportering dienen ook eventuele bijstellingen in het project te worden weergegeven. Deze rapportering wordt verspreid aan al de leden van de werkgroep die belast is met de opvolging van het VIONA-project. De verspreiding gebeurt via het VIONA-secretariaat.

4. Contactpersonen

Financiële en inhoudelijke rapporten moeten worden ingediend op het volgende adres, op de wijze zoals hierboven beschreven:

Vlaams Ministerie van Werk en Sociale Economie
Departement Werk en Sociale Economie – Dienst Studie en Beleidscoördinatie
t.a.v. de heer Willem De Klerck (diensthoofd)
Koning Albert II-laan 35, bus 20 - 16de verdieping
1030 Brussel

Inhoudelijke vragen over de concrete opdracht:

Informatie over deze opdracht kan u krijgen bij de heer Raf Boey, Departement Werk en Sociale Economie (02/553 09 54, raf.boey@wse.vlaanderen.be).

Contactpersoon m.b.t. de procedure en inhoudelijke en financiële rapportering:

Departement Werk en Sociale Economie, Koning Albert II-laan 35, bus 20 - 16de verdieping, 1030 Brussel
Johan Troch, tel. 02/553 44 18, johan.troch@wse.vlaanderen.be